

Χρονικό των δικαστικών αντιπαραθέσεων

Η σφαγή στο Δίστομο:

Τα γερμανικά στρατεύματα των SS σκοτώνουν 218 πολίτες ως αντίποινα.

10.6.
1944

μετά το
1945

Οι καταγγελίες και οι έρευνες:

Η έρευνα για τη σφαγή ξεκινά στην Ελλάδα αλλά δεν οδηγεί αρχικά σε συγκεκριμένες καταδίκες των δραστών.

Αναστολή της δίκης:

Η διαδικασία που κίνησε η εισαγγελία του Μονάχου κατά των δραστών της σφαγής διακόπτεται επειδή φέρεται να έχει λήξει λόγω παραγραφής.

1972

Αστικές αγωγές στην Ελλάδα ενώπιον του Πρωτοδικείου Λιβαδειάς:

Επιζώντες και συγγενείς των θυμάτων καταθέτουν στην Ελλάδα μήνυση κατά της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για να λάβουν αποζημίωση. Τα αδέρφια Σφουντούρη μηνύουν παράλληλα σε ομοσπονδιακά γερμανικά δικαστήρια.

1995

Η απόφαση του Πρωτοδικείου Λιβαδειάς:

Το ελληνικό δικαστήριο επιδικάζει στους επιζώντες και συγγενείς αποζημιώσεις που ανέρχονται στο ποσό των 28 περίπου εκατομμυρίων ευρώ. Η γερμανική κυβέρνηση δεν αναγνωρίζει την απόφαση και δεν πληρώνει.

1997

Η απόφαση του Αρείου Πάγου:

Το Δικαστήριο επικυρώνει την απόφαση του 1997 και κρίνει ότι η Γερμανία δεν μπορεί να επικαλεστεί την κρατική ασυλία επειδή η σφαγή του Διστόμου ήταν έγκλημα πολέμου.

2001

2000

Κατάσχεση γερμανικών ακινήτων στην Ελλάδα:

Ως απάντηση στην άρνηση της Γερμανίας να πληρώσει, ο δικηγόρος των εναγόντων, Ιωάννης Σταμούλης, επιχειρεί την κατάσχεση στην Ελλάδα ακινήτων που ανήκουν στο γερμανικό κράτος, ανάμεσά τους και εκείνου στο οποίο βρίσκεται το Ινστιτούτο Γκαίτε στην Αθήνα. Το εγχείρημα απέτυχε λόγω του βέτο της ελληνικής κυβέρνησης, η οποία υπέκυψε στις πιέσεις της γερμανικής. Ο Υπουργός Δικαιοσύνης αρνείται να δώσει τη συγκατάθεσή του. Τα ελληνικά δικαστήρια κρίνουν την άρνηση αυτή νόμιμη.

2001

Ο δικηγόρος Ιωάννης Σταμούλης προσφεύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων:

Το ΕΔΔΑ κρίνει νόμιμη την άρνηση της ελληνικής κυβέρνησης να επιτρέψει την κατάσχεση γερμανικών κρατικών ακινήτων στην Ελλάδα. Υπάρχει όμως η δυνατότητα να εκτελεστεί η απόφαση για τις αποζημιώσεις σε άλλα κράτη.

2002

Η απόφαση του Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου:

Το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Καρλσρούης απορρίπτει την προσφυγή των αδελφών Σφουντούρη και δηλώνει ότι δεν υπάρχουν ατομικές αξιώσεις κατά της Γερμανίας που να αφορούν σε εγκλήματα πολέμου.

Το Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων επιβεβαιώνουν αργότερα αυτήν την απόφαση.

2003

Έναρξη της διαδικασίας εκτέλεσης της απόφασης για τις αποζημιώσεις στην Ιταλία:

Ο Ιωαν. Σταμούλης παραδίδει την υπόθεση του Διστόμου στον δικηγόρο Δρ. Joachim Lau (Ιωακείμ Λάου) από τη Φλωρεντία. Αυτός υποβάλει αίτηση για αναγνώριση της εκτελεστότητας της ελληνικής απόφασης στην Ιταλία.

2004

Η απόφαση του ΣτΕ:

Το Ακυρωτικό Δικαστήριο της Ρώμης επιβεβαιώνει την εκτελεστότητα της ελληνικής απόφασης στην Ιταλία. Στη συνέχεια, η Γερμανία προσφεύγει στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Ο δικηγόρος Δρ. Joachim Lau προχωρεί στην κατάσχεση του λογαριασμού που έχει η Deutsche Bahn AG στην Ιταλία κατ' εντολή των εναγόντων του Διστόμου. Το ποσό που περιέχει αυτός ο λογαριασμός θα κάλυπτε πλήρως τις αξιώσεις τους. Ωστόσο, η Deutsche Bahn AG και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ασκούν ένδικα μέσα για να το αποτρέψουν. Ακολουθούν και άλλες δίκες στην Ιταλία.

2008

2004

Η απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου:

Το Διεθνές Δικαστήριο επιβεβαιώνει τη νομική θέση της Γερμανίας ότι δεν μπορεί να μηνυθεί σε ξένη χώρα και ότι δεν επιτρέπονται οι εναντίον της κατασχέσεις στο εξωτερικό. Το ICJ αιτιολογεί την απόφαση στηριζόμενο στην αρχή της κρατικής ασυλίας.

2012

Επιβεβαιώνεται η εκτελεστότητα στην Ιταλία:

Το Ακυρωτικό Δικαστήριο της Ρώμης κρίνει ότι η απόφαση του Πρωτοδικείου Λιβαδειάς παραμένει εκτελεστή. Η απόφαση του ICJ δεν μπορεί να εφαρμοστεί διότι αυτό θα σήμαινε πως δε θα ήταν δυνατή η εγγύηση του θεμελιώδους δικαιώματος των εναγόντων να έχουν πρόσβαση σε δικαστήρια και ακροαματικές διαδικασίες.

2015

Ακόμη μια αγωγή ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου:

Η Γερμανία μηνύει ξανά την Ιταλία ενώπιον του ICJ για να αποτρέψει την κατάσχεση γερμανικής περιουσίας στην Ιταλία (όπως και στην υπόθεση του Διστόμου). Στη συνέχεια η ιταλική κυβέρνηση εκδίδει διάταγμα με το οποίο βάζει τέλος σε όλες τις αγωγές και τα εκτελεστικά μέτρα κατά της Γερμανίας που σχετίζονται με τις αποζημιώσεις λόγω του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Το ιταλικό κοινοβούλιο επικυρώνει το διάταγμα με νόμο.

2022

Καμία αποζημίωση από τη Γερμανία για τους Ιταλούς και τις Ιταλίδες θύματα των Ναζί:

Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Ρώμης κηρύσσει τον νόμο συνταγματικό επειδή σε αυτόν δεσμεύεται η Ιταλία να αποζημιώνει πλέον η ίδια τα θύματα των Ναζί μέσω ενός ιταλικού ταμείου προικισμένου με περίπου 60 εκατομμύρια ευρώ.

2023

Τα μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης της απόφασης για τις αποζημιώσεις στην υπόθεση του Διστόμου συνεχίζονται:

Το Περιφερειακό Δικαστήριο της Ρώμης εξηγεί ότι η υπόθεση του Διστόμου δεν επηρεάζεται από το νόμο επειδή δεν ισχύει για τους αλλοδαπούς πολίτες, οι οποίοι δεν μπορούν να πάρουν αποζημίωση από το ιταλικό ταμείο. Αυτό σημαίνει ότι είναι ακόμη δυνατές οι κατασχέσεις στην υπόθεση του Διστόμου. Πότε θα ληφθεί η τελική απόφαση, παραμένει ασαφές.

2024

Οι τρέχουσες συζητήσεις και οι εκδηλώσεις μνήμης:

Παρά τις νομικές ήττες, οι μνήμες της σφαγής και τα αιτήματα για δικαιοσύνη παραμένουν ζωντανά στη δημόσια συζήτηση και τις εκδηλώσεις μνήμης.